

ŠKOLSTVO A KULTÚRA

BREZNIANSKE ŠKOLY

VÝROČIE PRACOVISKA ŠKOLY

Základná umelecká škola v Brezne oslávila piate výročie otvorenia elokovaného pracoviska, ktoré slúži na vyučovanie literárno-dramatického a tanečného odboru. Pri tejto príležitosti v javiskovej sále usporiadala slávnostný koncert, ktorým potešila srdcia všetkých divákov. Mestu Brezno v roku 2017 začalo s rekonštrukciou vo vlastnom objekte na Nálepkovvej ulici. O rok na to už slávnostne otvorilo elokované pracovisko, ktoré odvtedy slúži na vyučovanie tanečného a literárno-dramatického odboru. V objekte sa nachádzajú dve tanečné sály, spoločná divadelná sála s malým javiskom, dve triedy na vyučovanie literárno-dramatického odboru, zborovňa pre učiteľov, dve šatne, miestnosť pre upratovačku a sociálne zariadenia, vrátane sprch. Pozitívom je, že vznikom elokovaného pracoviska sa uvoľnili priestory v hlavnej budove na Krčulovej ulici, ktoré teraz môžu využívať hudobníci. Tanečníci získali svoj vlastný priestor a herci okrem tried aj javiskovú miestnosť. Záujem majú i seniori V literárno-dramatickom a tanečnom odbore poskytuje škola vzdelávanie pre predškolákov, žiakov základných, stredných škôl, ktorých momentálne eviduje 87. Od októbra je súčasťou elokovaného pracoviska aj 20 breznianskych seniorov. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečujú štyria kvalifikovaní učitelia, a to v literárno-dramatickom odbore Veronika Mravcová, Pavol Olešňan, v tanečnom Andrej Andrejkovič a Pavol Čižmár.,,

OBNOVA MATERSKEJ ŠKOLY NA MAZORNÍKOVE

Materská škola, ktorá sídli v Základnej škole na Mazorníkove prešla obnovou z dôvodu nevyhovujúceho tepelno-energetického hľadiska budovy. Zaznamenané

boli značné tepelné straty, neekonomická prevádzka objektu a neefektívne vynakladanie finančných prostriedkov, čo malo za následok aj negatívny vplyv na životné prostredie. Breznianska samospráva sa rozhodla túto situáciu zlepšiť. Pred letom začala s prácami, ktoré ukončila v posledných novembrových dňoch. Podarilo sa zatepliť steny, strop nad štvrtým nadzemným podlažím, vymeniť okná, dvere ako aj obkopať a zaizolovať vlhkú stenu pod úrovňou terénu. Schodisko susediace s budovou školy nadstavili až do štvrtého nadzemného podlažia. Vo vnútorných priestoroch školy v triedach osadili rekuperačné jednotky, ktoré budú vetrať priestory bez nutnosti otvorenia okien, a v celej budove materskej školy vymenili svietidlá za úsporné LED. Projekt bol podporený cez operačný program Kvalita životného prostredia a bol financovaný z EÚ fondov (Európsky fond regionálneho rozvoja), štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov mesta Brezno.

NOVÝ RIADITEĽ GYMNÁZIA

Ku dňu 31.12.2023 skončil na pozícii riaditeľa školy PhDr. Miroslav Glembek. V roku 1986 bol Školskou správou v Banskej Bystrici menovaný do funkcie zástupcu riaditeľa školy a v roku 1990 ho učitelia gymnázia zvolili za riaditeľa. Túto funkciu vykonával viac ako tridsať rokov a zanechal na breznianskom gymnáziu nezmazateľnú stopu. V minulom roku získal za svoje úspechy ocenenie - Cenu mesta Brezna. Na jeho miesto nastúpil do funkcie riaditeľa školy Mgr. Daniel Struhár, ktorý je doterajším učiteľom na tejto škole.

SPOLOČENSKÉ AKTIVITY

KRST KNIHY PETRA ZIFČÁKA

V druhý decembrový piatok sa v priestoroch Strednej odbornej školy techniky a služieb v Brezne uskutočnil slávnostný krst knižnej novinky známeho breznianskeho rodáka Petra Zifčáka. Športovec, volejbalista, futbalista, ale predovšetkým humorista, výtvarník a karikaturista, ktorého tvorbu už roky

publikujú domáce i zahraničné periodiká, Peter Zifčák je mimoriadne všestranný. Je zakladateľ dnes už medzinárodnej súťaže kresleného humoru a satiry Bomburova šablňa a držiteľ slovenského rekordu vo vytvorení najväčšieho kresleného vtipu. Od roku 2005 sa venuje aj písaniu a ilustrovaniu kníh. V priebehu jednej dekády mu vyšla už tretia rozprávková knižka. Nová kniha dostala názov *Rozprávky z kráľovskej hvezdárne* Krstným otcom knihy mal byť pôvodne riaditeľ martinského vydavateľstva Martin Farkaš, no pre chorobu sa na tomto slávnostnom akte nemohol zúčastniť. Cestovinovými písmenkami ju preto pokrstila Monika Ďurajová, zástupkyňa Strednej odbornej školy techniky a služieb Brezno, ktorá podujatie hostila. K zástupu gratulantov sa pridal aj viceprimátor mesta Miroslav Fašang, ktorý autorovi poďakoval za jeho tvorbu a poprial mu veľa spokojných čitateľov.

Rozprávky z kráľovskej hvezdárne vyšli s finančnou podporou mesta Brezno v náklade 1300 kusov vo vydavateľstve Osveta v Martine.

OBNOVA POMNÍKA NA KRTIČNEJ

Počas Slovenského národného povstania fašistické vojská neďaleko Brezna chladnokrvne popravili 31 civilistov. Najstaršia obeť mala 80 a najmladšia iba šesť rokov. Na ich počesť stojí pri letisku v Rohoznej pomník, ktorý sa mestu vďaka dotácii z ministerstva obrany podarilo zachrániť. Rekonštrukčné práce zahájili začiatkom októbra, práce ukončili do konca roka. Obnova pomníka a nástupnej plochy sa zrealizovala za 16 500 eur, pričom ministerstvo obrany na tento účel vyčlenilo 15 000 eur a zvyšné prostriedky mesto doplatilo z vlastných zdrojov.

KLUB ŠTEFÁNICA BREZNO

Klub M. R. Štefánika Brezno , ktorý vznikol v roku 2016, je členom Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika. Je to občianske združenie, ktoré rozvíja a organizuje svoju činnosť v zmysle myšlienkového odkazu M. R. Štefánika v duchu zásad vlastenectva, humanizmu a demokracie. Spoločnosť bola založená v roku 1990 a má v súčasnosti viac ako 1000 členov po celom Slovensku i v zahraničí. V mnohých

mestách na Slovensku vznikajú miestne kluby. Na októbrovom Valnom zhromaždení Spoločnosti M. R. Štefánika v Trenčíne v rámci aktivity a činnosti klubov z celého Slovenska náš Klub M. R. Štefánika Brezno získal titul *Klub Roka* 2023. Ocenenie za klub prevzal predseda klubu, primátor mesta Tomáš Ľ Abel. .

V tomto roku sa klub prezentoval týmito aktivitami:

- Predsedníctvo Klubu M. R. Štefánika v Brezne zorganizovalo spomienkové slávnosti, ktoré sa uskutočnili dňa 15. júla na chate „Štefánička“ pod Ďumbierom.
- Zástupcovia Klubu Brezno pri Spoločnosti M. R. Štefánika sa 23. júla zúčastnili výstupu na Bradlo pri príležitosti 143. rokov narodenia nášho generála.
- Miestny klub Brezno zorganizoval 14. septembra výstup stredoškolskej mládeže a pedagógov z breznianskych škôl na chatu M. R. Štefánika spojený s predchádzajúcou vedomostnou súťažou študentov o živote a diele generála. Štefánika. Podujatia sa zúčastnilo 149 študentov a pedagógov škôl, ktorí napriek nepriaznivému počasiu absolvovali vedomostnú súťaž v zariadení chaty ZÁZVOR vo vstupnej časti doliny z Trangošky pred výstupom „študentov - odvážlivcov“ na „Štefáničku“ pod Ďumbierom, kde poviesili pamätný veniec k pamätnej bronzovej tabuli M. R. Štefánika. Podujatie bolo úspešne realizované po predchádzajúcom pokuse v júni tohto roku., kedy pre neúchajúce búrkové počasie bol výstup mládeže odložený na „lepšie časy“.

MESTSKÁ VEŽA – KULTÚRNA PAMiatKA ROKA

Dominanta mesta – mestská veža, sa uchádzala o priazeň v súťaži o najkrajšiu obnovenú pamiatku Kultúrna pamiatka roka – Fénix. V rámci 16. ročníka súťaže o prestížne ocenenie bojovalo až 36 obnovených pamiatok, ktoré splnili podmienky prihlásenia sa do súťaže. Medzi historickými skvostami sa tento rok nachádzali kaštiele, sakrálne stavby, ale aj zaujímavé technické národné kultúrne pamiatky z celého Slovenska, ktorých obnova bola dokončená v rokoch 2021 a 2022. Ide o súťaž,

ktorej cieľom je podporovať zodpovedný prístup vlastníkov národných kultúrnych pamiatok a predstaviteľov samosprávy miest a obcí k ochrane kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky. Naša mestská veža bola zaradená do užšieho výberu, medzi TOP 12 pamiatok,, ktoré sa mohli uchádzať o prestížny titul Fénix – Kultúrna pamiatka roka. Proces obnovy zvonice posúdila odborná porota zložená zo špičkových odborníkov z radov architektov, reštaurátorov, zástupcov pamiatkových úradov či odboru ochrany pamiatkového fondu MK SR. O ďalšom osude mestskej veže v tejto súťaži mohli rozhodnúť obyvatelia, ktorí hlasovali za najkrajšiu kultúrnu pamiatku roka. V dvanástke nominovaných boli okrem našej veže Kaštieľ v Chtelnici, Kaštieľ v Borši, Kostol sv. Jána Krstiteľa v Liptovskom Jáne, Meštiansky dom (Baumgartnerov dom) v Banskej Štiavnici, Trakčná meniareň v Hornom Smokovci, Kolonádový most v Piešťanoch, Piargska brána v Banskej Štiavnici, Zrkadlová sála Divadla J. Palárika v Trnave, Meštiansky dom č. 12 na Námestí SNP v Banskej Bystrici, Kostol sv. Žofie v Zborove a Kaštieľ vo Vieske nad Žitavou (Arborétum Mlyňany).

Mesto Brezno s prihlásenou mestskou vežou získalo cenu Fénix za výnimočný počin záchrany národnej kultúrnej pamiatky. Ocenenie za jej príkladnú obnovu a sprístupnenie verejnosti z rúk ministerky kultúry Natálie Milanovej a predsedu odbornej poroty súťaže Petra Kresánka prevzal primátor Tomáš Abel na slávnostnom galavečere, ktorý RTVS odvysielala v pondelok 8. mája na Jednotke. Nakrúcanie udeľovania ocenení Fénix sa uskutočnilo v prekrásnych historických priestoroch hradu Červený kameň. Špeciálnym hudobným hosťom bol Paľo Habera, večerom sprevádzal moderátor Michael Szatmáry. Laureáti súťaže Fénix – Kultúrna pamiatka roka získali nielen sošku a osvedčenie o udelení ceny, ale aj finančnú odmenu vo výške 10 000 eur od generálneho partnera súťaže Nadácie SPP.

Spolu s mestom Brezno Cenu Fénix – Kultúrna pamiatka roka získali: za komplexnú obnovu objektu pamiatky Kostol sv. Jána Krstiteľa v Liptovskom Jáne,

ktorý sa zároveň stal držiteľom ocenenia Fénix – Cena Nadácie SPP, Meštiansky dom č. 12 na Námestí SNP v Banskej Bystrici za čiastočnú obnovu ucelenej časti objektu pamiatky. Čestné uznanie odbornej poroty za dlhodobé a vytrvalé úsilie obce pri záchrane rozsiahlo deštruovanej národnej kultúrnej pamiatky a jej rekonštrukciu a obnovu udelili obci Zborov za obnovu Kostola sv. Žofie v Zborove. Špeciálnou kategóriou súťaže už tretí rok bolo ocenenie Adept na cenu Fénix – Kultúrna pamiatka roka, ktorú si odnieslo občianske združenie Čierne diery za záchranu národnej kultúrnej pamiatky netradičnou formou projektu nájomného bývania v bytovom dome v Betliari.

KNIHA KOLÁŽISTU ERNESTA SVRČKA.

Ernest Svrček, známy kolážista, vydal tohto roku knihu. Autor dal knihe nevšedný názov Zjavenie apoštola Jána. Dielo venoval pre neho najdrahšej bytosti, dcére Hanke, ktorá umrela v roku 1994 ako 23 – ročná. V knihe sa nachádza 147 obrázkov, jedinečným je Judášova zrada, skombinovaná z Poslednej večere a ubiedených afrických detí, sediacich pod nohami Krista a apoštolov s jedlom v miskách na zemi.

Kniha uzrela svetlo sveta a v piatok 12. mája zažila svoju slávu. V synagóge ju uviedli do života primátor Brezna spoločne so starostom rodnej obce autora, Dubovej pri Modre. Hlavným posolstvom knihy je podľa autora vstúpiť si do seba, byť každý človekom a nehľadať chyby inde, ale začať u seba. Autor poďakoval mestu Brezno, primátorovi Tomášovi Abelovi, starostovi Dubovej pri Modre Ľudovítovi Ružičkovi, ktorí v podstatnej mieste prispeli k vydaniu tejto knihy, ako aj grafikovi Ferdinandovi Hrablayovi za trpezlivosť a užitočné rady.

KULTÚRNE PODUJATIA

PÁRAČKY NA BUJAKOVE

V podvečer 10. februára sa v bývalej škole na Bujakove už tradične stretli tri generácie. Napriek tomu, že na budove sa podpísal zub času, vo vnútri bolo príjemne až veľmi teplúčko, v rohu miestnosti sa nachádza piecka, v ktorej praskal ohnák, a pripomínal staré dobré časy, čaro zvykov a tradícií našich predkov. Páraním peria si ľudia v minulosti spríjemňovali dlhé zimné večery. Táto aktivita patrila medzi obľúbenú činnosť spojenú s odpočinkom a zábavou. V minulosti sa ženy, obyčajne z každého domu aspoň jedna, pri páraní peria schádzali u konkrétnej gazdinej. Pripravovali ho do hotových našitých vankúšov, ako výbavu pre svoje dcéry.

Tradíciu páračiek v Brezne oživilí pred veľa rokmi v dome u Gondovcov, neskôr sa začali ženičky stretávať v starej škole. Aj tentokrát sedeli okolo stolov, a veru sa domácim prácam priučili aj deti. Dlhoročná prax skúsených gazdín sa nezaprie, robota im išla sama od ruky. Neskôr prácu žien a dievčat prerušili chlapi z mužskej speváckej skupiny Krnohári v sprievode harmoniky a heligóniek. Hrala s nimi aj Evka Brucháčková. Najprv hostia poprosili, či im dovoľia vojsť. Keď dostali súhlas, pekne sa pozdravili, poďakovali za prijatie a všetko dobré povíňovali. Nechýbali žarty, neskôr do peria aj kohúta na chvíľu hodili.

Hlavný organizátor Erik Duhan pozval na akciu aj kolegov mestských poslancov, párať pomohla Ľubica Štugnerová, priučili sa i Martin Ridzoň a Július Obernauer, ako aj Ivana Kružliaková, predsedníčka miestneho odboru Matice slovenskej, ktorej Krnohári sú kolektívnym členom. Veru prišla aj najstaršia páračka zo Zadných Halán, v úctyhodnom veku 96 rokov Elena Žilíková. Na staré dobré časy zaspomínali hlavné gazdiné Anna Gondová, Anna Žeravá či gazda Jozef Gonda porozprával o zážitkoch, ako niekedy sedel v laviciach starej školy.

KARNEVAL NA ĽADE

Hlavný organizátor mesto Brezno v spolupráci s ambasádami športu 12. februára pripravili sprievodný program pre deti a ich rodičov počas verejného korčuľovania - milé podujatie Karneval na ľade. Masky boli všakové, milé podujatie Karneval na ľade potešilo všetkých účastníkov. Zaujímavosťou sa však mohli kedykoľvek zapojiť do hier a opäť sa ísť voľne korčuľovať. Každý z nich si odniesol sladkú odmenu.

FAŠIANGOVÉ OSLAVY

Mesto Brezno už tradične pripravilo pre svojich obyvateľov a návštevníkov z okolia fašiangové oslavy. Dvadsiateho druhého februára nastúpila popolcová streda a za ňou prišiel na rad 40-dňový pôst. Na námestí bolo veselo. Fašiangy boli odjakživa symbolom radosti, veselosti a hojnosti. O pravú fašiangovú zábavu v našom meste sa tohto roku postarali seniori z denného centra Prameň, ktorí si na ten deň vlastnoručne vyrobili masky. Vystúpil aj folklórny súbor Kýčera z Čierneho Balogu. Najskôr spoločne zaspievali pred mestským úradom, zavítali do kancelárie primátora, ktorý bursovníkov pohostil a spoločne odišli v sprievode na námestie. Seniori a folkloristi ľudomspievali, tancovali. Podujatie malo aj charitatívny rozmer. Fašiangy sú nielen obdobím veselosti a tancovačiek, ale aj hodovania, jedla a pitia. Nechýbalo preto niečo na zohriatie či na zajedanie, navyše spojené s benefíciou. Výťažok 704,50 eura z charitatívneho primátorského guláša mesto Brezno venovalo rodine Ridzoňovej, ktorá žije v spoločnej domácnosti s 35-ročným synom. Pred piatimi rokmi rodinu postihlo nešťastie, syn spadol z výšky a následkom krvácania a opuchu mozgu bol osem mesiacov v bdelej kóme.

SÚŤAŽ V TANEČNOM ŠPORTE

Prvý aprílový víkend to v Brezne žilo tancom. Nádherná hudba, odlesky krásnych šiat, športová hala premenená na tanečnú sálu a vynikajúce výkony

tanečných párov. To všetko tvorilo jedinečný zážitok dvoch súťaží v tanečnom športe. O kvalite podujatia svedčila bohatá účasť súťažiacich aj divákov.

FáberDance Team Slovakia, Breznianske tanečno-športové centrum Rytmus Brezno – Juraj Fáber, Ľubica Golianová v spolupráci s mestom Brezno cez víkend 1. a 2. apríla organizovali dve podujatia. V sobotu na 1. kole Slovenského pohára sa zúčastnilo 154 tanečných párov zo Slovenska, Čiech, Maďarska, Ukrajiny, Poľska, v nedeľu ich bolo ešte o niečo viac, súťažilo až 180 párov.

Na stupienkoch najlepších stáli aj tanečné páry z Brezna. Pohár primátora si v kategórii dospelí v latinskoamerických tancoch odniesol pár z Popradu. Tretie miesto získali domáci súťažiaci Emka Turňová a Jakub Gergeľ z FáberDance Team Slovakia. V kategórii dospelí štandardné tance Pohár primátora vyhral pár zo Žiaru nad Hronom, pričom v tejto kategórii sa z druhého miesta tešili Martin Vernársky a Sheila Pšenáková z FaberDance Team Slovakia. V kategórii juniorov zvíťazili Kristián Kohan a Zuzana Paučíková z breznianskej tanečnej školy Juraja Fabera. Všetky páry podali pekné výkony a za výbornú reprezentáciu im patrí poďakovanie. Ceny najlepším odovzdali hostia primátor Tomáš Abel a jeho zástupca Miroslav Fašang.

DEŇ MATIEK

Pri príležitosti Dňa matiek mesto Brezno druhú májovú nedeľu pripravilo pre všetky mamičky kultúrno-zábavné podujatie na námestí. Napriek chladnému počasiu si ho nenechali ujsť celé rodiny. V úvode mamám, mamičkám a starým mamám všetko dobré k ich sviatku poprial primátor Tomáš Abel a jeho zástupca Miroslav Fašang. Spoločne zároveň maminky potešili malým darčekom. Na podujatí pod moderátorskou taktovkou Mareka Poliaka oslávenkyniam spevom zablahoževal aj finalista prvej série Slovensko hľadá Superstar Tomáš Bezdeda. Skvelé výkony predviedla vystúpením Základná umelecká škola Talentárium, o smiech a zábavu sa postarala Sranda banda s komediálnou šou, ktorá svojimi kúzлами očarila hlavne

deti. Milým spestrením Dňa matiek boli tradičné preteky lezúňov, ukážky dobrovoľných hasičov, obľúbené maľovanie na tvár, tombola so zaujímavými cenami a ďalšie aktivity, ktoré si mohli všetci užiť plným priehrštím.

DNI MESTA

Dni mesta je veľký mestský sviatok, najvýznamnejšie kultúrno – spoločenské podujatie mesta, ktoré sa pravidelne koná na konci mája za účasti mnohých hostí, obyvateľov mesta. Mesto pozýva na túto príležitosť aj viacej zvučných hudobných hostí. Popri nich sa v pestrom programe predstavujú aj domáce umelecké kolektívy a študenti miestnych škôl. Bohatý program mestských osláv vyvrcholil v prvých júnových dňoch - v piatok a sobotu večer na breznianskom námestí, no sprievodné podujatia trvali počas celého týždňa a na svoje si v nich prišli všetci od žiakov materských škôl až po breznianskych seniorov.

GASTRO MUSIC FESTIVAL

Historické repliky áut prispôbené na podávanie jedál a nápojov v unikátnom štýle na niekoľko dní zaparkovali na breznianskom námestí, aby návštevníkom ponúkli od 24. augusta gastronomické špeciality z celého sveta. Do Brezna po prvýkrát zavítala jedinečná štvordňová akcia plná chutného jedla a príjemnej hudby, ktorá dala bodku za tohtoročným Breznianskym kultúrnym letom. Gastromusic festival priniesol do nášho mesta kvalitné a nápadité pouličné

občerstvenie od výmyslu sveta. Návštevníci si od štvrtka do nedele mohli v príjemnom retro prostredí vychutnať streetfood špeciality spolu so zaujímavým hudobným programom. Na pódiu sa postupne vystriedali interpreti ako Majka Valentová, Peter Lipa Jr., Martin Harich, SaxanaSapietová, Robert Burian či Marek Kotian& Roman Mečiar. Na svoje si prišli aj deti. Počas posledného augustového víkendu sa mohli vyblázniť v detskej zóne, v ktorej nechýbalo mega puzzle s pexesom či rozprávkový kolotoč.

SPEVÁCKY ZBOR OSLÁVIL ŠTYRIDSIATE PIATE VÝROČIE

Sobota 17. júna bola pre Spevácky zbor mesta Brezna výnimočná. Slávnostným koncertom si v synagóge pripomenul nádherných 45 rokov od svojho vzniku. Na slávnostnom koncerte jubilantovi zaspieval hosť z Revúcej, spevácky zbor Quirin pod taktovkou dirigenta Jaroslava Petra. Svojich priaznivcov potešil aj Spevácky zbor mesta Brezna, a to nádhernými skladbami, ktoré nacvičil pod novou dirigentskou taktovkou. Dlhoročný dirigent profesor Milan Pazúrik po štyridsiatich rokoch obetavej práce v zbore symbolicky odovzdal dirigentskú taktovku a umelecké vedenie telesa dirigentke Barbore Horňákovej, ktorá so zborom spolupracuje už od roku 2022. Jubilantovi zablahoželali aj pozvaní hostia. Na slávnostný koncert prijali pozvanie a k 45. výročiu oslávencovi prišli zablahoželať aj zástupcovia mesta, primátor Tomáš Abel, viceprimátor Andrej Barančok, predsedníčka miestneho odboru Matice slovenskej Ivana Kružliaková, zástupcovia hudobných telies v Brezne, dirigent Dychového orchestra Marián Švoňava, kapelník Ivan Sýkorka, Erik Škôlka za

VÝSTAVA INSITNÝCH OBRAZOV Z VOJVODINY

Synagóga v Brezne počas letných prázdnin pozývala na jedinečnú výstavu insitných umelcov poskytujúcich romantický pohľad na svet, na staré časy, detaily zo života Slovákov v srbskej Vojvodine, či zvyky ich predkov zachytávajúce pestré, zrozumiteľné obrazy amatérskych maliarov Výstavu Život v obrazoch otvorili

slávnostne 1. júla a po úvodnej hre na fujare v podaní Petra Daxnera z folklórneho súboru Mostár, primátor Tomáš Abel privítal mnoho vzácných hostí, zástupcu srbského veľvyslanectva v SR Dragana Zurovaca, honorálneho konzula Srbska v SR Mojmir Vrlika, Pavla Babku – majiteľa svetoznámej galérie Babka, predsedníčku správnej rady galérie Katarínu Pucovskú, inšitné maliarky z Kovačice Kláru Babkovú, Vierslavu Svetlíkovú a starostu obce Pôtor Miroslava Činčuru.

V mene galérie a nadácie Babka sa za milú príležitosť prezentovať poďakovala Katarína Pucovská. Podľa jej slov, v tomto roku bola oficiálne podaná kandidatúra na zápis do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Unesco, podujatie v synagóge je o to vzácnejšie a hlavne podporou k tomuto kroku. Tvorbe slovenských maliarov z Kovačice budeme silno držať prsty. Návštevníci výstavy majú možnosť okrem iných krásnych obrazov vidieť jeden z najslávnejších, ktorý preslávil Kovačicu a Slovákov zo Srbska po celom svete. Známa maľba Kovačická dievka už obletela celý svet, po New Yorku, Washingtone, Madride, Lisabone, Ríme, Paríži, Londýne, Ženeve, Šanghaji, Tokiu, pristála v Brezne. Na vernisáži v sobotu zároveň uviedli do života knihu Gordana Blagojevič s názvom Slovenské inšitné výtvarné umenie v Srbsku, a to netradične, makovou štrúdlou.

BOMBUROVE SLÁVNOSTI

V Brezne v auguste opäť vládla vynikajúca atmosféra. Mestský park v Brezne ovládol stredovek. Návštevníci tradičného podujatia Bomburove slávnosti sa mohli spoločne preniesť v čase a predstaviť si, ako asi vyzeralo centrum mesta niekoľko storočí dozadu. Nechýbali historické boje, dobový sprievod, koncerty, rozprávky pre deti, remeselný jarmok, charitatívny guláš či ochutnávka rôznych jedál.

Úvod tradične patril aj domácemu Berezunu. Stredoveké oslavy, ktoré organizovalo mesto Brezno, hneď na začiatku potešili najmenších. V mestskom parku si mohli pozrieť divadielko Šaško a kráľ, predstavenie sokoliarov a ich operených zverencov, ako aj detí, ktoré v Centre voľného času absolvovali letný

denný kungfu tábor so shaolinským mníchom. K skvelej piatkovej zábave prispel koncert dvojice Jerguš Tesák & Eniesa a kapely Družina, hrajúcej folklór trochu inak.

Oslavy v sobotu otvoril dobový sprievod vedený richtárom – primátorom Tomášom Abelom, v kostýme starých Brežňanov – Hugáňov. Značná časť podujatia bola aj v tento deň venovaná deťom. Podujatie oživila spoločnosť veselých šermiarov Cassanova z Banskej Bystrice a ich divadelné vystúpenie či dobová kapela Prastrom. Skvelú bodku na záver dala kapela Modus Memory, s ktorou si všetci mohli zaspievať najväčšie hity ako Úsmev, Sklípka, Dievčatá, Veľký sen mora, Vyznanie, V slepých uličkách a mnohé iné. Úplný záver večera patril piesni Ja viem, som len obyčajný hráč, ktorou všetci vzdali poslednú úctu zosnulému hudobníkovi a spoluzakladateľovi skupiny Elán Vašovi Patejdlovi.

Návštevníci mohli ochutnať rôzne pokrmy z čias dávno minulých alebo charitatívny primátorský guláš pod kuchárskou taktovkou Erika Duhana a od breznianskych divadelníkov. Výťažok z predaja mesto venuje 4-ročnému Mathiaskovi s ťažkými zdravotnými problémami. Súčasťou Bomburových slávností bol aj remeselný jarmok, šachový turnaj v priestoroch múzea pri kostole, do ktorého sa mohla zapojiť aj verejnosť-

Divadelný súbor Jána Chalupku.

KULTÚRNE LETO

Počas dvoch letných mesiacov si Brežňania mali možnosť pozrieť širokú plejádu koncertov, filmov, divadiel a sprievodných podujatí, ktoré pre nich pripravilo mesto. V posledný júnový piatok si na svoje prišli milovníci latinsko-americkéj hudby a jej rytmov. Šnúru letných podujatí odštartovala Latino párty. O skvelú náladu na námestí sa postaral FaberDance Team Slovakia, ktorý okrem famózneho tanečného predstavenia, priniesol aj školu tanca. Ľudia sa zabávali, tancovali a tleskali. Horúce latino hity namiešal DJ Lopez a v neskorších večerných hodinách vystúpil kubánsky spevák Eusebio. V júli sa stretli priaznivci Kaviarne pod

mestskou vežou, ktorým do spevu a do tanca zahralo duo Mirka a Ondrej a ich hostia: Štefan Hrušinec, GizkaOňová, seniори DC Prameň, FaberDance Team Slovakia či na samotný záver to roztočilo Trio Excellence. Pre filmových fanúšikov bolo pripravené letné premietanie pod holým nebom. Tohtoročnou novinkou bolo, že sa uskutočnilo na nábreží Hrona aj s ponukou občerstvenia. Výnimkou bol len 5. august, kedy po ochutnávke vín premietli film na námestí. Nedeľné doobedia boli tradične vyčlenené na jogu v mestskom parku a poobedia pre deti. Mesto pre deti pripravilo hrané rozprávky v podaní hercov divadiel z rôznych kútov Slovenska.

DIVADELNÁ CHALUPKA 2023

Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici v spolupráci s naším mestom a Divadelným súborom J. Chalupku mesta Brezno pripravilo už 19. ročník inšpiratívneho festivalu s medzinárodnou účasťou Divadelná chalupka, ktorý sa uskutočnil 20. – 23. septembra 2023. V tomto ročníku sa predstavilo desať divadelných súborov v osemnástich predstaveniach a účinkovalo viac ako osemdesiat neprofesionálnych a profesionálnych umelcov.

Podujatie začalo v stredu 20. septembra. V dopoludňajších hodinách v sále domu kultúry zahrali pre žiakov miestnych základných škôl rozprávkové predstavenie účastníka tohtoročnej celoslovenskej prehliadky Zlatá priadka; domáce Divadlo ZUŠ Brezno sa predstavilo s moderným spracovaním klasickej rozprávky Janko Hraško. Hlavné večerné predstavenie po slávnostnom otvorení festivalu bola situačná komédia Pivo, plienky, podprsenky v podaní Divadla f*CTOR z Liptovského Mikuláša. Pripravili aj divadelné predstavenia pre študentov stredných škôl. Ako zlatý klinec festivalu sa aj horehronskému publiku predstavila Zuzana Kronerová a Oldřich Navrátil s inscenáciou pod hlavičkou Divadla Komediograf. Úplným záverom Divadelnej chalupky bolo 23. septembra sobotné Dopoludnie s čiernou ovcou, v rámci ktorého na námestí Divadlo Materinky predviedlo breznianskym defúrencom Ako zajko do Afriky putoval pre

malých šikovníkov budú pripravené aj rôzne hry, kreatívne workshopy a maľovanie na tvár.

CHALUPKOVO BREZNO

V dňoch 13.-15. októbra 2023 sa uskutočnil v Brezne 54. ročník Chalupkovho Brezna. Bol venovaný Martinovi Rázusovi. V šiestich kategóriách sa predstavilo takmer 180 pedagogických zamestnancov všetkých druhov škôl s takmer šesťdesiatich okresov Slovenska. Svoje práce do súťaže zaslali aj učitelia slovenčiny z Česka a Maďarska. Tohtoročnou novinkou bola prehliadka z diel komornej tvorby. Oproti predchádzajúcim ročníkom vyššiu úroveň súťažiaci dosahovali najmä v umeleckom prednese poézie a prózy a v literárnej tvorbe poézie.

Laureátkami 34. ročníka súťažnej prehliadky Chalupkovo Brezno sa v literárnej tvorbe poézie stala Dagmar Žiaková zo Základnej školy (ZŠ) v Zemianskej Olči a v tvorbe prózy Marta Hlušíková z Gymnázia v Rimavskej Sobote. Porota titul laureát v odbore výtvarná tvorba udelila Michalovi Dobranskému zo ZŠ Vojčice a v skladateľskej tvorbe Marekovi Spustovi zo Základnej umeleckej školy (ZUŠ) v Svätom Jure. Rovnaké ocenenie za umelecký prednes prózy získala Katarína Pěčiová zo ZŠ v Košiciach a za literárnu tvorbu pre deti a mládež Štefánia Jana Kuzmová zo ZUŠ Hlohovec. Cenu ministra kultúry získal Valentín Šefčík z Bertotoviec, ktorý sa v Brezne prezentoval literárnou tvorbou pre deti a mládež. Anna Plecítá z Piešťan, ktorá sa predstavila umeleckým prednesom prózy, získala Cenu ministra školstva.

ŠŤASTNÉ DETSTVO OSLÁVILO 45. VÝROČIE

Veľká oslava jubilanta vyvrcholila slávnostným galaprogramom v sobotu 28. októbra dvomi vystúpeniami. Šťastné detstvo tu oslávilo 45. výročie svojho založenia. Nádherne pripravená scéna s motívom tradičnej dediny, profesionálnym osvetlením a ozvučením vtiahli milovníkov folklóru do atmosféry galaprogramu s názvom Od pramienka k prameňu. Hostí vítali dievčence v krojoch a do správnej

folklórnej nálady už pri vstupe do kinosály ich navodila ľudová hudba a spev chlapov. Šťastné detstvo pod umeleckým vedením Angely Černákovéj, tety Agi, ponúklo pestrú zmes tanečných, speváckych a hudobných čísiel z Horehronia, ale aj Podpoľania, Šariša, Zemplína, jednoducho kyticu zozbieranú a uvitú za celých 45 rokov. Na javisku s nádherne pripravenou scénou, drevenými domčekmi, vyzdobeným plôtikom a všetkým, čo k nemu patrí, to poriadne žilo, čo tanec, to iný kroj, úsmev, radosť... Účinkovali všetky zložky súboru, od najmenších po najväčších, pozvanie prijali aj bývalí členovia, medzi nimi aj najstarší, ktorí stáli pri zrode súboru, a veru niektorí z nich už majú aj po päťdesiatke. Všetci to poriadne roztancovali a rozospievali v sprievode ľudovej hudby pod vedením Dušana Šandora. Diváci sa za nádherný umelecký zážitok poďakovali veľkým potleskom, ten patrilo účinkujúcim a samozrejme vedúcej súboru Angele Černákovéj, ktorej bol venovaný samotný záver. K 45. výročiu Šťastnému detstvu pochvalnými slovami zablahožela primátor Tomáš Abel. Zagratulovať prišiel aj bývalý člen súboru Peter Pohančaník, terajší šéf folklórneho súboru Urpín v Banskej Bystrici.

PODSTAVEKOVA HELIGÓNKA

Pestrý program Podstavekovej heligónky pod záštitou primátora Tomáša Abela opäť zostavil hlavný organizátor Peter Berčík,. Prišli heligonkári z rôznych kútov Slovenska, aj spoza hraníc. . Hneď na začiatku to poriadne rozohrala prvá účinkujúca heligonkárka Ľubica Hroncová, po nej zneli piesne v podaní Pavla Datka z rodiska jeho predkov – Pohorelej, Jána Handulu a jeho syna Janka z rodného Telgártu. Od prameňa Hrona poriadne vykročili do Slánskych vrchov do Banského, odkiaľ prišlo zoskupenie pod vedením Miroslava Jacka. Pozvanie tradične prijal aj Janko Murín, ktorý opäť dorazil až z Nemecka. Pódium tiež patrilo rodinnému zoskupeniu, hrdým starým rodičom Chudobovcom z Oravskej Lesnej a ich dvom vnukom. Nádherne zneli aj sóla, ktoré zahrali Andrej Žilík z Brezna, Jožko Dolinský z Beňuša, Peter Mužík z Málinca. Na počesť dlhoročnému účinkujúcemu Tónkovi Bendíkovi zanôtili jeho rodáci z Hrušova, na heligónkach krásne hrali mládežníci.

Folklórna skupina Jadlovec z Margecian do Brezna vyslala heligonkára Jozefa Novotného a štyri speváčky. S úctou a hrdosťou si na podujatí zaspomínali aj na významných ľudí, čestného občana Brezna Ladislava Ťažkého, ktorý na Podstavekovej heligónke účinkoval v roku 2002, tento rok by sa dožil 99 rokov, a cigánskeho primáša, speváka Jula Bartoša, ktorý by mal 90 rokov. Ich spoločné prejavy interpretovali Handelci Kubo Rosík – Rároš, syn vynikajúceho heligonkára Ľuba, Peter Gierl – Srnčiak, Jozef Pančík – Šmičko a kolo venované legendám uzavreli zmesou spoločných piesní Michaliskovci. Milým prekvapením bol najmladší účastník všetkých doposiaľ organizovaných ročníkov 4-ročný FilipkoKukuliak z Hriňovej, ktorého hrou na heligónke sprevádzal otec Imrich.

SLOVENSKÁ LIGA ŽELEZNÝCH HASIČOV

V sobotu 11. novembra sa na námestí v Brezne konal sa 4. ročník Horehronského pohára TFA a finále Slovenskej ligy železných hasičov 2023. Hasičov na námestí privítal a podujatie otvoril okresný riaditeľ Hasičského a záchranného zboru v Brezne, veliteľ súťaže Jozef Oravkin spolu s jedným z prvých slovenských reprezentantov na súťažiach v TFA a rozhodcom Vlastimilom Tomovičom.

Na 4. ročníku Horehronského pohára TFA a finále Slovenskej ligy železných hasičov 2023 si zmerali sily jednotlivci profesionálni, ale aj dobrovoľní hasiči zo Slovenska a Čiech. Súťaž stimulovala zásahovú činnosť hasičov, dokonale preverila ich fyzickú i psychickú kondíciu a snažila sa čo najviac priblížiť k reálnemu zásahu. Pozostávala zo štyroch disciplín (hadice, prekážková dráha, veža a schody), pričom súťažiaci mali na sebe oblečený výstroj, ktorý hasiči bežne používajú pri zásahoch a to hasičský zásahový kabát, hasičská prilba, autonómny dýchací prístroj- Súťaž je zaradená do Slovenskej ligy železných hasičov, preto jednotliví súťažiaci si zbierali body do ligovej tabuľky.

V rámci podujatia bol pripravený aj bohatý program pre deti v hasični OR HaZZ v Brezne spojený s Dňom otvorených dverí s prehliadkou hasične. Nechýbali

súťaže pre deti v priestoroch garáží, výstava techniky na dvore, možnosť maľovania, vyskúšať si mohli hasičský oblek, ako aj vyfotografovať sa s hasičským dráčikom,

STO ROKOV DIVADLA

Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezno pozval svojich priaznivcov, hostí a bývalých členov 18. novembra do Mestského domu kultúry na galaprogram pri príležitosti 100. výročia novodobej nepretržitej činnosti. Súčasťou osláv bola premiéra krátkeho dokumentárneho filmu o storočnom jubilatovi a premiéra inscenácie Jána Chalupku Všetko naopak, ktorého meno nesie súbor vo svojom názve. Oslavy pokračovali aj v mesiaci decembri.

Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezno

100 ROKOV DSJCH

NEPRETRŽITEJ ČINNOSTI

Event	Date	Location	Time
Všetko naopak	18/11/2023	Mestský dom kultúry	18:00
Dievčatko so zápalkami	15/12/2023	Mestský dom kultúry	17:00 a 19:00
Folkové Vianoce	21-22/12/2023	Synagóga a MsDK	18:00

Logos: BREZNO, Mestský dom kultúry, MÝVAL, ersor, MARIAN KUPEC, Brezno industry, KFT

PREMIÉRA MUZIKÁLU

V Mestskom dom kultúry sa 15. decembra konala premiéra muzikálu na motívy rozprávky Andersena Dievčatko so zápalkami, ktorý naštudovali mladí členovia Divadelného súboru Jána Chalupku v Brezne v spolupráci so Základnou umeleckou školou. Muzikál uvedený pri príležitosti 100. výročia DSJCH Brezno režíroval Matej Struhár. Scenár muzikálovej rozprávky napísal Tomáš Krištof. Hudbu má na starosti Matej Štesko, choreografie Nina Ilievová, spevy Veronika Veverková. V muzikálovej rozprávke hrajú Emma Bošková, Simona Flochová,

Gregor Hargaš, Alex Predajniansky, Sofia Blaschkeová, Ema Klinko, Ema Olnarová, Dárius Ďuriš, Gabriel Vagaday, Samuel Hudák, Milan Iliev, Sofia Tajbošová, Ľubica Dēdečková, ml., Zoja Gašperanová, Ameerah Abu Shareia.

VÝTEČNÍCI BREZNIANSKI

Pozvanie do synagógy na 24. novembra prijali hostia v mene dvoch čestných občanov mesta Brezna na dve aktivity - na vernisáž výstavy študentov profesora Ľudovíta Petráskeho a prezentáciu knihy Samuela Brečku s názvom Výtečníci breznianski z prvej polovice 20. storočia. Kniha vyšla v minulom roku. Prišli ich priatelia, známi, umelci, evanjelický farár Radim Pačmár a primátor Tomáš Abel, ktorý za mesto Brezno všetkých srdečne privítal. Sprievodným slovom podujatie sprevádzala predsedníčka miestneho odboru Matice slovenskej Ivana Kružliaková.

Historik, teoretik výtvarných umení, pedagóg Ľudovít Petráske, bol zároveň Čestným občanom mesta Brezna. Zapájal sa do mnohých matičných a breznianskych projektov, nad ktorými prevzal záštitu. Autor vysokoškolských učebníc, odborných článkov a monografií, kurátor výstavy moderného umenia doma i v zahraničí zomrel v minulom roku. Spomienky na chvíle so vzácnym človekom, o tom, aký význam malo pre neho slovenské výtvarné umenie, o profesijnom, ale aj súkromnom živote viac porozprávali syn Ľudovít a manželka Lívia. Štyridsaťročné priateľstvo s profesorom priblížil aj akademický sochár Viliam Loviška.

Mediálny odborník, slovenský publicista, dekan Fakulty masmédií na Paneurópskej vysokej škole (PEVŠ) v Bratislave profesor Samuel Brečka vydal viac ako 20 monografií, publikoval doma i v zahraničí. Získal mnoho ocenení, medzi nimi aj striebornú medailu a cenu dekana fakulty masmédií. Práve prvé tri venoval svojmu rodnému mestu. K napísaniu ho viedlo to, že sa stal čestným občanom Brezna, veľmi si to váži a chcel si splniť svoju povinnosť. Nové dielo Výtečníci breznianski z prvej polovice 20. storočia priblížila rodáčka z Brezna, známa Samuela Brečku, naslovovzatá odborníčka, redaktorka, prekladateľka Hanka Benediková –

Poláková, ktorá sa venovala hlavne tvorbe pre deti a mládež. Knihu písmenkami jej názvu vo farbách mesta do života uviedli Tomáš Abel a Ivana Kružliaková, ktorí autorovi a jeho novému dielu vyslovili uznanie ako aj odovzdali ďakovný list.

VIANOČNÉ BREZNO

Naše mesto počas vianočných sviatkov ponúklo pestrý kultúrny program, remeselné trhy, zimný fotopoint a hlavne možnosť korčuľovania priamo na námestí. Zimnú bránu v Brezne po druhýkrát otvorilo Ľadové mestečko, pričom najväčším lákadlom bolo exteriérové klzisko a bohatý kultúrny program. Návštevníkov privítal primátor Tomáš Abel. Poďakoval zamestnancom OOCR, mesta a Technických služieb, ktorí sa podieľali na príprave. Ľadové mestečko otvorila bubnová šou v podaní Campana Batucada, koncert speváka Tomáša Bezdedu, nadanie na klzisku ukázali aj mladé hokejové talenty z HK Brezno. V ponuke bola aj primátorská kapustnica, z ktorej výťažok aj z vianočného punču mesto venuje 21-ročnej Marianke so zdravotným postihnutím. V Ľadovom mestečku zazneli aj známe slovenské, české i svetové piesne v prevedení kapely Hrdza, Kabát Revival či Queenmania. Súčasťou bola saxofónová šou Saxany Sapietovej, minidisko Tárarka a Popletajky či divadelné predstavenia Divadelného sveta. Odprezentovali sa aj domáce kultúrne telesá – Spevácky zbor mesta Brezna a na ľade IST Brezno so svojou krasokorčuľarskou exhibíciou.

AKTIVITY HOREHRONSKÉHO MÚZEA

Súčasťou ponuky kultúrnych služieb v meste sú aktivity Horehronského múzea, ktorého zriaďovateľom je Banskobystrický samosprávny kraj. Expozície múzea, výstavy a podujatia tvoria celoročnú ponuku, s dramaturgiou odrážajúcou a reflektujúcou záujmy viacerých cieľových skupín a záujmových združení. V roku 2023 pripravilo múzeum 7 výstav, takmer 50 akcií, z ktorých mnohé majú charakter zážitkových vzdelávacích podujatí, obsahovo súvisiacich s aktuálne prebiehajúcimi výstavami. Pre verejnosť sú expozície otvorené celoročne, celodenne, od utorka do

nedele, v letnej sezóne aj počas štátnych sviatkov. Každoročne pripravuje v máji podujatie Noc múzeí a galérií, v septembri podporuje svojimi aktivitami v spolupráci s OOCR Región Horehronie Svetový deň cestovného ruchu. V roku 2023 bolo múzeum garantom kandidatúry mesta Brezno na Mesto kultúry a koncepčne a odborným poradenstvom sa zúčastňovalo prípravy prezentačného priestoru z čias 2. polovice 20. storočia.